1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 109. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 11-го ЧЕРВНЯ 1963 — 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 11, 1963 — No. 109. VOL. LXX.

КЕННЕДІ ЗАКЛИКАЄ ДО АКЦІЇ В СПРАВІ ГРОМАДЯНСЬКИХ ПРАВ

Гонолюлю, Гаваї. — Президент Кеннеді, промовляючи на Крайовій Конференції Мейорів, заявив, що „під час моральної і конституційної кризи" немає часу на „частинні кроки та на пусте балакання". Президент закликав до того, щоб місцеві міські влади збільшили свою відповідальність при розв'язці тих клопітливих расових проблем, які вже стали актуальними в південних стейтах, і які можуть виринути і на Півночі. Кеннеді сказав, що не твердить, що всі люди є рівні в своїх здібностях, характерах і мотивах своїх вчинків. Але він твердить, що кожний американець повинен мати можливість розвивати свої таланти і мати рівну участь в американській мрії. Президент предложив посадникам міст п'ятипунктову програму діяння: 1) В кожному місті треба зорганізувати окремий комітет, який дбав би про те, щоб не було напруження між расовими групами населення. 2) Скасувати всякі місцеві расові закони. 3) Не робити расових різниць при приманні на працю. 4) Не робити расових різниць при винаймлюванні помешкань. 5) Повести кампанію, щоб зменшити число безробітних між нефаховими робітниками. . В Гонолюлю Президент закінчив п'ятиденну подорож по 5-ох стейтах, в понеділок був уже у Вашингтоні, де мав промовляти в Американському університеті про „дуже важливу проблему", як повідомляли з Білого Дому. В суботу Президент, промовляючи на сніданку 2 500 демократичних жінок у Голливудськім Паллядіюмі в Лос Анджелесі, перестерігав проти можливости економічної рецесії, якщо Конгрес цього року не ухвалить урядової пропозиції про зменшення прибуткових податків. Президент пригадав, що в 50-их роках ЗДА мали аж три економічні знижки, і тепер це саме повториться в шістдесятих роках, коли не буде зменшення податків. Коли вдасться втримати економіку на розвитковому рівні аж до кінця 1966-го року, то це буде, на думку Президента — „єдиний рекорд в історії ЗДА", і цей успіх показав би вільному світові, що ця країна є „суспільністю, яка розвивається і цвіте на прикрасу вільного світу". Але що б це могло статися в 1960-их роках, то треба дати „рівні можливості розвитку кожній дитині без огляду на кольор її шкіри". Цю політичну промову Президента, звернену проти республіканців, жінки - демократи гаряче оплескували, коли він закінчив її таким зверненням: „Мо мусило довший час іти вперед, і я бажав би щоб ви йшли разом із нами". Президент дістав приречення жінок, що вони підтримають його програму у виборчому 1964-му році. Промова Президента нагадувала його заяви із 1960-го року: „Федеральний уряд репрезентує 180 мільйонів населення, і він мусить іти вперед, мусить виконувати свої обов'язки". Президент признавав, що ця країна є багата, і тому вона не сміє не виконувати свого історичного призначення та мусить бути провідником вільного світу. Президент відвідав і забаву випускників гай скулу, що була в тому самому будинку, і яка могла відбутися там тільки на інтервенцію Президента, бо партійний провід вже мав згоду власника приміщення на скасування умови з учнями гай скулу. Ніч з четверга на п'ятницю і в п'ятницю Президент був 18 годин на літаконосцях Оріскені і Кітті Говк, звідки приглядався, як фльота демонструвала всю зброю, що її має в своєму арсеналі. Після того Президент заявив перед 20-000 особами на морській ракетній базі, що він „поїде до Вашингтону з відновленою гордістю на те, що є американцем, і з відновленим довір'ям, бувши громадянином найбільшої Республіки в світі, яку охороняють найкращі фльота, армія і летунство". Президент не пошкодив собі вух тим, що чув постріли різних калібрів пальної зброї і ракет, але знов пригадалися йому болі в спині під час рухливої подорожі, що тривала в п'ятницю вже третій день. В п'ятницю ввечері Президент був на демократичному прийнятті в Лос Анджелесі, де 150 членів так званого Президентового Клюбу заплатили за карти вступу по $1 000. Між ними був і один республіканець Джек Л. Ворнер, продуцент фільму „ПТ - 109" про воєнні пригоди Президента в час другої світової війни на Пацифіку.

„ПРАВДИВИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ"

Ще в березні цього року студенти середньої школи в Беверлі Гіллс у Каліфорнії зарезервували собі балеву залю в одному з місцевих готелів на їхнє прийняття з нагоди закінчення школи. Опісля в тому самому готелі заплановано прийняття для президента Кеннеді і управа готелю прохала студентів відступити зарезервовану для них залю для президента. Тим часом, президент Кеннеді сам інтервеніював, щоб залишити велику залю для студентів, а прийняття для нього влаштувати в меншій залі. За це студенти вручили йому срібну тарілку з написом: „Для справжнього американського Президента".

ПОНАД 1 000 ОСІБ ВЗЯЛО УЧАСТЬ У ЖАЛОБНИХ УРОЧИСТОСТЯХ В БАВНД БРУКУ З НАГОДИ 30-РІЧЧЯ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ

Бавнд-Брук, Н. Дж. — Дня 9-го червня тут, в Осередку Української Православної Церви в ЗДА, з нагоди 30-ої річниці Великого Голоду в Україні, до якого свідомо довела Москва, відбулося урочисте вшанування мільйонів жертв цього голоду. О год. 9:30 ранку в тимчасовій церкві св. Андрія відбулась Служба Божа, після чого почала формуватись урочиста процесія до величної Церкви - Пам'ятника, збудованої на честь героїв і мучеників українського народу. У процесії, в якій взяло участь понад 1 000 осіб на чолі з Духовенством, ішли парафії, організації молоді та представники громадських установ. Уніформована молодь — пластуни, сумівці, одумівці — вишикувались перед церковними сходами. За ними стояло старше громадянство. Всенародну панахиду в сослуженні численного духовенства на сходах Церкви-Пам'ятника відправили високопреосвященні Владики Митрополит Іоан і Архиєпископ Мстислав. По закінченні Панахиди виступали з короткими промовами представники українських центральних установ у ЗДА: президент УНР в екзилі д-р Ст. Витвицький, представник УККА ред. Петро Павлович, представники УНСоюзу п. Й. Лисогір і д-р В. Галан, предсідник УРСоюзу п. А. Батюк, представники УВАН, ОДУМ-у, СУМА Пласту, ОДВУ, СВУ, Добрус'у, козаків та ін. Жалобні урочистості закінчились о год. 3-ій спільним відспіванням „Чуєш, брате мій" і українського Національного Гимну. В дні 26-го травня по всіх церквах УПЦ в ЗДА відправлено панахиди за душі жертв Великого Голоду.

На Союзівці почався третій з черги Вишкільний курс УНС

Союзівка, Кергонксон. — В неділю, 9-го червня пополудні, тут відкрито вже третій з черги секретарсько-організаційний вишкільний курс Українського Народного Союзу, головним завданням якого є приготовити штаб відповідно кваліфікованих працівників цієї організації в ЗДА і Канаді. Це й підкреслював у своєму вступному слові гол. предсідник УНС Йосип Лисогір, відкриваючи курс та привітавши три десятки його учасників з багатьох місцевостей ЗДА і Канади, між ними й цілий ряд відомих та заслужених діячів УНСоюзу. Відкриваючи курс, п. Й. Лисогір згадав, що саме цього ж дня в осередку Української Православної Церкви в Бавнд Бруку та в багатьох українських громадах у ЗДА відбуваються жалібні врочистості для відзначення 30-річчя страшного голоду, що його в народовбивчих цілях зорганізувала Москва в окупованій нею Україні. На його заклик приявні вставанням з місць та хвилиною мовчанки вшанували пам'ять жертв голоду. Цілі і завдання та систему і програму курсів з'ясував їх організатор і керівник, гол. секретар УНС д-р Ярослав Падох, згадавши на початку, що кожна розумна людина в Америці, яка бажає забезпечити собі і своїй родині щастя-долю в усіх обставинах, вже у перших кроках свого дозрілого життя подбає про чотирьох головних і необхідних приятелів - дорадників родини, між якими, крім священика, лікаря і адвоката, є забезпеченевий репрезентант. Кожний відділовий секретар і урядовець та організатор УНСоюзу, щоб могти стати таким забезпеченевим приятелем - дорадником української родини в Америці чи в Канаді, мусить сам добре знати забезпеченеве діло та історію, завдання, цілі і досягнення української забезпеченевої установи — УНСоюзу. Адміністратори Союзівки пп. Данило Слободян і Володимир Квас інформували учасників курсів про Союзівку, як одну із цих додаткових прислуг, що їх робить УНСоюз для свого членства і української громади, та познайомили курсантів з денним порядком їх побуту. Ред. А. Драган говорив коротко про 70-річчя „Свободи" та її ролю, як органу УНСоюзу. На закінчення відкриття курсів їх учасники самі представились. Курс триватиме впродовж тижня та має в програмі три головні частини: організаторський, секретарський і загальний вишкіл. Він відбувається радше у формі панелів, бо після кожної інформаційної доповіді відбуваються запити і відповіді та дебати. Два попередні подібні курси відбулися тут же в 1960 і 1961-му році. Минулого 1962-го року курсу не було з уваги на конвенцію УНСоюзу.

ЗДА і Канада відкрили парк на побоєвищі війни з 1812-го року

Стоні Крік, Онтаріо. — 8-червня канадійський прем'єр Лестер Б. Пірсон і В. Волтон Баттерворт, амбасадор ЗДА, відкрили парк на побоєвищі битви з 1812-го року, яка є нещасливим епізодом у взаєминах між цими двома сусідніми країнами. На цім побоєвищі на півострові Ніягара 150 років тому була сутичка між американськими і англійськими військами. Битва закінчилася без нічиєї переваги, втрати були незначні, по обидвох сторонах згинуло тільки коло 50 вояків. Канадійські учні вчаться в школах, що та битва була „святим місцем, де неоправдану агресію зустріла справедлива нагорода". Прем'єр Пірсон заявив із усміхом амбасадорові Баттервортові: „Ми перемогли американців, а фармерська дівчина Лавра Секорд стала канадійською героїнею". Внаслідок цієї війни Англія признала рівність ЗДА з іншими державами тодішнього світу і мусіла признати всі здобутки американської революції. А ЗДА зате мусіли визнати самостійне існування Канади. Обидва промовці, прем'єр Пірсон і амбасадор ЗДА Баттерворт, як давні приятелі, не розводилися про „неузасаднену агресію" в 1812 році, тільки підкреслювали мирне співжиття впродовж 150 років після битви в 1813 році.

В АМЕРИЦІ

● **Головний прокуратор** Роберт Ф. Кеннеді і його брат сенатор Едвард М. Кеннеді промовляли на зборах батьків у Вашингтоні і закликали їх, щоб не забирали своїх дітей зі школи перед тим часом, поки вони не закінчать шкільної науки. Справа в тому, що численні учні середніх шкіл (гай скулів) не докінчують повного курсу в школі, і пізніше їм важко дістати працю, бо вони не мають потрібної освіти.

● **Шеф штабу армії** генерал Ірлі Дж. Вілер, зізнаючи в Палатній Підкомісії Збройних Сил, домагався в ім'я Об'єднаних Шефів Штабу, щоб не ліквідувати цивільної оборони, як це роблять деякі стейти і окремі міста. Генерал Вілер сказав, що протиракетна оборона буде успішною тільки тоді, коли зорганізована буде цивільна оборона.

● **Директор Корпусу Миру** сарджент Штрайвер, зізнаючи в Сенатській підкомісії праці, казав, що потрібний є, побіч Корпусу Миру, також і Внутрішній Корпус Служби. Штрайвер казав, що до Корпусу Миру є тепер потрібне число зголошених добровольців.

У Римі загальне зацікавлення виборами нового Папи

Рим. — Смерть Папи Івана і вибір нового Папи відсунули на задній плян всі інші справи в Італії. Тому публічна опінія мало цікавиться затяжною кризою уряду в Італії, де все ще існує тільки тимчасовий уряд Амінторе Фанфані, а десигнований на нового прем'єра Альдо Моро все ще не зумів скласти новий уряд. Замість того преса подавала подробиці, що всі найвищі італійські достойники — президент Антоніо Сені, кол. президент Джованні Гронкі й інші — віддавали останню послугу померлому Папі. Тим часом з Ватикану повідомлено, що рішено вперше завести спеціяльні світляні гасла, які будуть виявляти негативний чи позитивний вислід голосувань на „конкляве", що від 19 ц. м. засідатиме задля вибору нового Папи. Пояснено, що рішено оминути непорозуміння, яке сталося під час вибирання Папи в 1958 році, коли один „чорний" дим помилково прийнято за „білий", що ніби Папу вже обрано, хоч такого насправді не було. Чи поруч із світляними гаслами буде збережений традиційний звичай із спалюванням виборчих карток з домішкою соломи, або без неї, щоб забарвлювати дим — не сказано. В неділю 9 червня прибув до Риму кардинал Франсіс Спелман з Ню Йорку. На засіданні кардиналів в той день взяли участь 44 кардинали.

Орган комуністичної партії Італії, найсильнішої в Европі після Совєтського Союзу, „Ль'Уніта", у довгій статті з приводу смерти Папи Івана XXIII і вибору нового Папи висунув вимогу, щоб новий Папа продовжував політику попереднього, або був бодай „невтральний" в усіх справах, що становлять предмет спорів в сучасній холодній війні. При цій нагоді комуністичний часопис таврував попереднього Папу Пія XII, який ніби поставив Католицьку Церкву по боці „агресивного Атлантійського Союзу". „Ль'Уніта" протиставила теж сильні політичні впливи аристократичної родини Папи Пія XII бідній та аполітичній родині Івана XXIII. Італійські комуністи і їх ліві поплентачі використовують величезний сантимент і пошану, що проявились в Італії та всьому світі у відношенні до Папи Івана XXIII, для партійних цілей. Поважний римський щоденник „Іль Темпо" звертає увагу, що ще за життя Папи Івана XXIII комуністи намагалися використати деякі звороти з Енцикліки „Мир на Землі" та деякі акти померлого Папи, як прийняття на авдієнції Аджубея і його дружини, доньки Хрущова, для пропаганди. Ця комуністична демагогія мала, мабуть, деякий успіх серед примітивних італійських низів, в масі католицьких, бо в останніх виборах комуністична партія в Італії зискала поважну перемогу. Цей момент додає відваги італійським комуністам та їхнім поплентачам у небувалому дотепер прецеденті — старатися впливати на вибір найближчого Папи, із зловживанням авторитету і популярности померлого Папи.

Шеф збройних сил НАТО проти відокремлювання атомової зброї

Париж. — Головний командант всіх збройних сил Північно - Атлантійського Союзу (НАТО) ген. Лайман Лемніцер виступив на Асамблеї НАТО з вимогою, щоб проєктована атомова потуга в рямцях НАТО була підпорядкована головній кватирі тієї організації та щоб вона охоплювала не тільки проєктовану надводну фльоту, озброєну атомовими ракетами „Поляріс", але й атомово-підводні човни, танки й гармати з атомовими стрільнами. Кожна інша концепція щодо розпоряджування тією атомовою потугою була б — за твердженням ген. Л. Леймніцера — „катастрофою" для цілого Атлантійського Союзу. Цей виступ ген. Л. Лемніцера вважають загально за вияв рішучої опозиції головного штабу НАТО проти політичної концепції, щоб ота атомова потуга — та ще й тільки атомово-надводна фльота — була „доступною" для НАТО у випадку війни, але була підпорядкована під час миру окремому проводові з тих країн, які її створять. Така політична концепція мала б ніби задовольнити амбіції Західньої Німеччини, яка договірно не має права на власну атомову ззброю. Проте військові кола звертають увагу, що атомова потуга не може мати кількох власників і командантів, а бути зінтегрована в НАТО та підпорядкована командантові того Союзу.

Українці між абсольвентами Летунської Академії

Колорадо Спрінгс, Коло.—В середу 5-го червня, тут відбулася п'ята з черги церемонія градуації випускників Академії Летунства, що — подібно як військова академія у Вест Пойнт та морська академія в Аннаполіс забезпечують кваліфікованими і вишколеними старшинами Армію і Фльоту — має дати американським повітряним збройним силам відповідно вихованих і вишколених старшин. Цього року був 501 абсольвент цієї академії, між якими подибується ім'я Андрія Р. Чубатого, сина проф. д-ра Миколи і пані Ярослави Чубатих з Магви, Ню Джерзі, як також деякі інші українські імена (Боднар, Кочанський і тп.), хоч немає інформацій, які точно встановляли б їх українське походження. В градуаційній церемонії 5-го червня взяв участь президент Джан Ф. Кеннеді, сам колишній лейтенант фльоти. Із усіх 501 випускників академії, 493 одержать комісію других лейтенантів авіяції, 5 мають вступити до морської піхоти, один зголосився до армії а один до фльоти.

● **Федеральне Бюро Інвестиґацій** стверджує, що в перших трьох місяцях цього року число злочинів в цій країні збільшилося на 7 відсотків в порівнянні з тим самим часом минулого року. Найбільше збільшення занотовано на передмістях великих міських метрополій.

„Чорноморська Січ" перемогла у півфіналі за Чашу Луїса

Нюарк, 9 червня. — Футбольна дружина „Чорноморської Січі" Нюарк виграла півфінальні змагання циклу гор за Чашу Луїса з місцевим сильним противником Португальської С. К. вислідом 3:1. Цією перемогою „Чорноморська Січ" увійшла до фіналу гор за Чашу Луїса, в якому зустрінуться дві українські дружини, бо другим фіналістом є філядельфійський „Тризуб". Тризуб є переможцем гор за Чашу Луїса від 1959 року. У минулонедільній зустрічі ворота для „Ч. Січі" здобули: Мушак, Саварин і Каздоба. До 88-ої хвилини січовики вели 3:0 і щойно тоді противник стрілив їм одинокі ворота.

УСК Ню Йорк і „Тризуб" Філядельфія зустрінуться наступної неділі в товариських змаганнях на Українському Селі, де УСК влаштовує свій весняний спортовий пікнік. Також у програмі цього пікніку є футбольні змагання за першість юнаків СУАСТ-Схід, участь в яких візьмуть дружини „Тризуба", УСК-у і „Чорноморської Січі".

ЛЯОСЬКІ КОМУНІСТИ ВІДНОВИЛИ АТАКИ ПРОТИ ДЕРЖАВНОЇ АРМІЇ

Вієнціян. — Колишні ляоські комуністичні партизани, давно вже зорганізовані в реґулярне військо, знову заатакували своїх недавніх союзників — так зване невтральне, тепер державне військо в Ляосі. Командант отого державного війська, що підлягає прем'єрові Суванні Фумі, генерал Конґ Ле прибув до столиці Ляосу Вієнціяну та повідомив, що комуністичні вояки просунулись на віддаль 5 миль до його головної кватири в Муонґ Фан. Ціллю комуністів є заволодіти цілою так званою долиною Жар, частину якої займає ще військо Ле Конґа. Згідно з його твердженням, впереді ляоських комуністів йдуть реґулярні війська з Північного В'єтнаму. Ле Конґ конферував з генералом Фумі Носованом, командантом прозахіднього правого війська. У недавній громадянській війні Ле Конґ користувався підтримкою комуністів проти правого уряду та проти армії Фумі Носована. Тепер цей останній пересунув на допомогу невтральному війську Ле Конґа частину своїх вояків. Два американські транспортні літаки С-46 і С-47, передані урядові Суванни Фуми, скинули з парашутами зброю частинам армії Ле Конґа, що їх комуністи окружили в гористій і важко доступній околиці. Прем'єр Суванна Фума заявив, що він не поїде до комуністичної кватири в Хонґ Хай на переговори з лідером комуністів, своїм двоюрідним братом князем Суфанувонґом, ані не пішле туди своїх представників, бо не має достаточних ґарантій персональної безпеки на зайнятій комуністами території.

Британський амбасадор Гомфрі Тревельян передав в минулу п'ятницю 7 червня ц. р. совєтському міністрові закордонних справ Андреєві Громикові ноту з пересторогою проти легковаження щораз гірших відносин в Ляосі. Британія і СССР були спонзорами Женевської конференції в 1962 р., яка встановила самостійний, з'єдинений і невтральний Ляос. 29 травня ц. р. Британія і СССР звернулись були з спільним закликом до Ляосу, щоб настав там мир і спокій та щоб шанувати тамошню Міжнародну Контрольну Комісію, але тамошні комуністи поставили низку несприйнятливих вимог щодо замирення. Сама Москва грає теж дволичну ролю, бо вимагає право „вета" для комуно - польського члена тієї Міжнародної Комісії в Ляосі та зажадала 3-го червня ц. р., щоб Британія і СССР звернулись із спільною нотою до ЗДА проти висилання Америкою зброї для уряду Ляосу, який ніби став одною із спірних сторін в Ляосі. Британія цю пропозицію відкинула.

Рада Безпеки ОН скликана у справі мирової місії до Ємену

Об'єднані Нації. — Алекс Квейсон - Сакей з Гани, цьогомісячний президент Ради Безпеки на виразну вимогу Совєтського Союзу, в справі відносин в Ємені і рішення Генерального Секретаря вислати туди мирову місію ОН, скликав Раду Безпеки на 9-го червня ц. р. Відносини в Ємені напружені від 27 вересня м. р. коли-то республіканські змовники, з активною допомогою від Об'єднаної Арабської Республіки, збройним переворотом скинули з престолу імама (короля) Мохаммеда аль-Бадра і проголосили президентом Абдуллаха аль-Саляля, ставленика названої Республіки (Єгипту). Єгипетський президент Нассер вислав в допомогу Салялеві 28.-000 війська, танки й літаки. але Савді Арабія почала допомагати єменським племенам, вірним названому імамові. За посередництвом американської дипломатії прийшло в квітні ц. р. до порозуміння, що Єгипет відкличе свої війська з Ємену, а Савді Арабія припинить військові достави прихильникам імама. Однак Єгипет не дотримав приречення і Савді Арабія загрозила одвертою війною. У такому випадку війна могла б поширитись і на Йорданію, а тоді виступив би проти Йорданії і Об'єднаної Арабської Республіки Ізраїль. Щоб протидіяти такій великій загрозі, Генеральний секретар ОН У Тант дістав згоду від Об'єднаної Арабської Республіки і Савді Арабії, що вони покриють кошти місії ОН, яка буде складатись з 200 осіб під проводом генерала Карля Карльссона, теперішнього голови місії ОН на Середньому Сході. СССР все ж хоче, щоб формально ця справа перейшла через Раду Безпеки, де СССР має право „вета".

Конґресмен Вілліс очолив Комісію в справах протиамериканської діяльности

Вашингтон. 9-членна Палатна Комісія в справах протиамериканської діяльности вибрала на свого голову після смерти конґресмена Френсіса Е. Волтера, Едвіна Е. Вілліса з Люїзіяни. Вілліс є в Конґресі від 1955-го року. Він є також і членом Правничої Палатної Комісії. Під час попередніх двох років Вілліс часто виконував обов'язки голови Комісії в справах протиамериканської діяльности в часі неприсутности конґресмена Волтера. Він є правником із спокійним темпераментом. Не старався стати головою Комісії, як про це старалися інші члени. Вілліс заявив після вибору, що не буде основних змін в політиці цієї Комісії. Партійний демократичний провід рекомендував конґресмена Вілліса, бо боявся, що інші конґресмени не могли б опанувати ситуації в цій Комісії, де часто доходить до гострої виміни поглядів.

У СВІТІ

● **У Ляосі** комуністичні вояки знову обстрілювали в минулу середу два гелікоптери Міжнародної Контрольної Комісії, пошкодивши машини, але щасливо нікого не поранили. Це вже третій випадок, коли комуністи стріляли до гелікоптерів тієї Міжнародної Комісії, покликаної до життя за Женевським договором з 1954 р., на який погодились і комуністи.

● **У Лондоні** закінчились наради американських та англійських адміралів в справі створення надводної фльоти Північно - атлантійського Союзу (НАТО), зложеної з 25 кораблів із атомовими ракетами та з різнонаціональними залогами. Із проголошеного комунікату, який каже, що Британія „буде далі розглядати" той проєкт та що наради були „дуже вартісні", виходить, що англійці не дуже захоплені цим проєктом.

● **У Південному В'єтнамі** буддисти, які становлять більшість населення, є далі в гострому конфлікті з католицьким урядом президента Нго Дінг Дієма. Тому, що ЗДА помагають названому президентові, то буддисти є й проти Америки. Речник буддистів закинув Америці м. і., що з неї приїздять „шпигуни" до В'єтнаму. Виявилось, що вони взяли за шпигуна поета Аллена Ґінсберґа, який видався буддистам підозрілою фігурою, бо він, як прихильник „бітніків", носить довгу неохайну бороду.

● **Монсіньйор Льоріс Каповілля,** приватний секр. померлого Папи Івана XXIII, виявив, що Папа, в одному моменті своєї притомности на смертній постелі в останніх днях свого життя, з розпукою говорив про свій страх, що людство буде навіщене новою страшною війною. Папа, казав той духовник, вважав боротьбу за мир, найвищою ціллю людства.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00: six months $7.5;0 three months $4:00. For UNA members monthly 65¢

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mony orders виставляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Москва й закордонна опінія

За часів Сталіна підсовєтських громадян втримувано за щільною залізною заслоною в стані повної несвідомости відносно всього того, що діється за кордоном, і про вільний світ поширювано фантастично брехливі вісті. Ще й нині підсовєтські громадяни читають на сторінках большевицької преси і слухають з радіопередач про те, що в Америці панує величезне безробіття, яке доводить докраю робітничу нужду, що мурини живуть у невільничому стані і т. п. Проте, ця пропаганда має вже куди менше довір'я у слухачів. Офіційний культурний обмін, щораз жвавіший туристичний рух, послаблення цензури для закордонних кореспондентів в СССР, зріст критицизму у віношенні до „непомильних" володарів Кремлю від часу розвінчання Сталіна, приватні листи і інші чинники —все це так розсунуло щілини в залізній заслоні, що нинішнього підсовєтського громадянина вже далеко трудніше обдурювати комуністичною пропагандою. Трудніше також совєтським державним керівникам, пресі й радіо замовчувати закордонні голоси про СССР, які лунають, наприклад, з трибуни Об'єднаних Націй чи на інших міжнародних зібраннях, у дипломатичних нотах і т. п. Не можна не давати їм відсічі, і тому, коли й не подасться про ці голоси вісток, то підсовєтське громадянство довідується про них згодом із полемічних статтей чи лайок.

Нема сумніву, що концепція „співіснування", поруч із різними величезними користями для Москви, має для неї ту негативну сторінку, що примушує її у більшій мірі рахуватися із закордонною опінією. Правда, коли йде про військові інтереси совєтської імперії, кремлівські правителі байдужі до світової опінії — вони доказують це атомовими детонаціями чи перетворюванням Куби на свою військову базу, і те саме стосується послідовного ведення підривної роботи в усіх країнах світу. Але ось, наприклад, оскаржування большевиків за кордоном в антисемітизмі спонукало їх до щораз нових заперечень, дармащо ці заперечення стверджують тільки „рівність" в СССР засимільованих жидів, які працюють для російської культури й імперії. Гірше захвилювались большевики закидами щодо расизму, який виявився у відношенні до студентів-муринів у Москві, а пізніше в Софії, в Болгарії і в Празі.

Не можуть також большевики злегковажити прикрого для них відгуку за кордоном на нові шори, що їх накладає комуністична партія на совєтських мистців і письменників. Редактора літературного журналу „Новий Мір" вислано спеціяльно до Риму, щоб постарався послабити невдоволення італійських комуністів „соцреалістичною" дурійкою. Кремлівська верхівка намагається не допустити, щоб афера з Євтушенком набрала за кордоном такого розголосу, як свого часу було то з Пастернаком.

Відомо, що різні конструктивні дії української еміґрації також впливають на національну політику Кремлю. Хвиля „регабілітацій" прийшла почасти внаслідок ревеляцій української еміґрації про знищених Сталіним письменників і мистців. А Українська Радянська Енциклопедія не появилася б, якби не вийшла в Мюнхені Загальна Енциклопедія. Москва мусить щораз більше рахуватися із світовою опінією. На жаль, західні державні мужі замало користуються цією опінією в холодній війні.

Найбільший скарб

У місяці червні, як звичайно, закінчується шкільний рік і мільйони американської молоді, в тому числі тисячі українського роду, зокрема ті, що закінчили початкову, середню чи перші ступні високої освіти, стають перед проблемою продовжування своїх студій. Очевидно, що інтересує нас передусім наша, українська студіююча молодь, бо ж це має бути наша зміна, пересмники нашої спадщини.

Треба ствердити, що в основному серед нашої української молоді в Америці й Канаді, як і в інших країнах, подібно, як і на Батьківщині, існує великий гін до науки. Коли мова про ЗДА і Канаду, то тут в цьому відношенні позначився могутній зворот уже частинно між двома великими війнами, а після останньої війни, коли українські громади збільшилися десятками тисяч нових іміґрантів, проблема студій має чи не найбільше зрозуміння. Вчиться не тільки молодь студійного віку, але й багато старших людей, їхніх батьків, завершують ті свої студії, що їх перервала війна, чи нострифікують одержані в Европі дипломи. Мало є тепер у ЗДА і Канаді таких українських родин, в яких не було б когось, не кажучи вже за „приписову" школу, в коледжі чи університеті.

Результат цього дуже надійний. Вже сьогодні в багатьох американських високих школах працюють українські професори, існує вже також їх професійно - станова Асоціяція. В університетських бібліотеках є тепер немало кваліфікованих українських бібліотекарів, а в багатьох коледжах та університетах існують українські студентські клюби. Не без гордости треба відмітити, що українські студенти в своїх студіях не „пасуть задніх": українські імена рясно зустрічаємо між іменами тих, що здобувають найкращі успіхи.

Логічним розвитком цього є факт, що українці не тільки опановують усі вчені професії, але здобувають в тих професіях великі успіхи, виходячи на передові місця в американському суспільному житті. Взяти хоч би такий приклад: містечко Асторія в Іллиной відзначало минулого року своє 125-річчя і з тієї нагоди опублікувало ювілейну книгу, на заголовній сторінці якої вміщено присвяту і подяку „невтомному провідникові нашого міста" — д-рові Юрієві Чопівському. Це — тільки один приклад, а подібних можна було б навести дуже багато з усіх ділянок — від педагогічної праці в народних школах починаючи, а на досліджуванні космічних просторів кінчаючи. Справді, козацькому роду нема переводу.

Тож мусимо докласти всіх зусиль, щоб цей розвиток не тільки не послаблювався, але постійно і щораз більше скріплювався. Америка й Канада мають дуже сприятливі умовини для студій, але вони мають і багато перешкод у продовженні студій. Ось хоч би той факт, що молодій людині, ще перед завершенням науки, дуже часто усміхаються можливості добрих заробітків. Тим часом для неї немає більшого скарбу, як завершена наука, та ще в теперішніх часах! Тож черговий обов'язок нас, як спільноти, — подбати, щоб наша талановита молодь вчилася й виховувалася, набирала знання і сталила свій характер з думкою про своїх батьків і про свій нарід, про його велику і прекрасну культуру, про його історичну недолю і потребу всебічної допомоги в його змаганнях до волі й незалежности.

Д-р Роман С. Голіят

КАТОЛИЦЬКА ВСЕСВІТНЯ СПІЛЬНОТА

Ватикан, або Вічне Місто, простором 109 акрів, осідок католицької держави, постав 1929-го року, як самостійна державна одиниця, внаслідок договору - конкордату з Італією. До того часу ця територія була складовою частиною Італії. Прапор Ватикану — жовто - білий.

Папа, як голова католицької держави, нав'язує дипломатичні відносини й вимінює дипломатичних представників з багатьма країнами.

ЗДА, де під цю пору живе 42 877 000 католиків, з огляду на перевагу протестантів і інших віровизнаневих груп, не мають у Вічному Місті свого амбасадора.

В Латинській Америці, яка є на 80% католицькою, нараховується 193 116 000 католиків; в Канаді — 8 230 000; в Азії — 38 000 000; в Австралії і на тихоокеанських островах — 3 132 000; в Африці — 25,680 000; в Европі включно з 8-ма мільйонами католиків в СССР — 247 680 000. Разом усіх католиків є — 558 220 000. Це найбільша в світі (на другому місті стоїть мохаммеданська із 430 000 000 членів, зорганізована релігійна спільнота.

Саме тепер, коли відбувається карколомний змаг за світове панування, коли найменша помилка чи переочення в модерній техніці може завдати людству неймовірної шкоди, ба навіть спричинити загибіль нашої плянети, також і комуністичний світ починає рахуватися з голосом того, хто має понад 500 000-000 здисциплінованих членів віруючих християн - католичів. Коли Сталін в Ялті заявив, що Папа не має армії і тому не варто з ним рахуватися, він, очевидно, не здавав собі справи з того, що Папа має куди сильнішу армію, як большевицька, — духову армію, яка віками стоїть на сторожі християнства.

Після смерти Папи не пізніше як через 18 днів колегія кардиналів мусить вибрати нового Папу. Під цю пору колегія кардиналів має 82 членів і за національним складом виглядає так: 29 італійців, 8 французів, 6 еспанців, 5 із ЗДА та ін., що репрезентують разом 31 державу.

Папою може бути вибраний навіть звичайний священик, але на протязі останніх 300 років вибирали його з курії кардиналів. Вибори відбуваються в Сикстинській каплиці у Римі, яку збудовано 1473-го року за Папи Сикста IV.

На час виборів усіх кардиналів ізолюють від світу і вони двічі на день мають голосувати. Щоб Папа був вибраний, треба щоб за нього віддали свої голоси 2/3 присутніх кардиналів. Якщо при голосуванні не осягнено потрібного висліду, всі бальоти засилюються на дріт і спалюються з вогкою соломою у спеціяльній печі, встановленій у каплиці. Папір, вимішаний з соломою, дає чорний дим, і це є сигналом для вірних, які збираються на площі св. Петра, що Папу ще не вибрано. Якщо вибір відбувся і кандидат прийняв вибір, бальоти спалюють, але вже без соломи.. Білий дим з комину каплиці є ознакою, що Папу вибрано.

Папа Іван ХХІІІ на протязі не цілих п'яти років свого служіння на Апостольському Престолі з'єднав собі серця не тільки католиків, але й інших релігійних груп, які в хвилину його хвороби й терпінь заносили мольби до Бога, щоб привернув йому здоров'я. До найбільших заслуг Папи Івана ХХІІІ зачисляють скликання ним Вселенського Собору, перша сесія якого почалася 11-го жовтня 1962-го року, а друга мала б початися у вересні цього року. За канонічним правом новообраний Папа не мусить іти по лінії свого попередника, так що Вселенський Собор фактично вважається розв'язаним.

Стараниям Папи Івана ХХІІІ вдалося Ватиканові звільнити нашого Первоієрарха - Ісповідника, Високопреосвященного Йосифа Сліпого, з московського концентраційного табору. Також великою заслугою перед цілим людством, що здобула серця всіх людей, є енцикліка Івана ХХІІІ „Мир на Землі" з 10-го квітня 1963-го року. Це велика праця про найвищі моральні принципи, які повинні нормувати відносини між людьми й державами. В цій енцикліці Папа Іван ХХІІІ закликає народи світу до тіснішого об'єднання довкола зміцненої міжнародної організації і до припинення атомових дослідів з мілітарними цілями. Думки, висловлені в цій енцикліці, сприйняли з ентузіязмом не лише католики всього світу, але й інші християни і навіть жиди. Навіть комуністи були примушені включитися до цього всесвітнього схвалення, хоч стараються вони при цьому перекрутити окремі твердження енцикліки, щоб використати їх для своїх пропаґандивних цілей.

За статистикою 1962-го року, поданою в „Католицькому Альманаху", Католицька Церква нараховує 1 924 єпископів, 421 609 священиків, 189-311 монахів, 1 012 573 монахинь у різних орденах і — 192 170 парафій.

Євген Онацький

ВИЇЖДЖАЮТЬ . . .

Під таким заголовком буенос-айреський щоденник „Ля Пренса" вмістив передову, сповнену жалем і сумом: згідно з відомостями консульства ЗДА в Буенос Айресі, понад 2 000 арґентинців щомісячно дістають візи на постійний побут в З'єдинених Державах. Ця цифра була б ще більшою, коли б консульство давало візи всім, хто хоче виїхати. Але воно просто не в стані задовольнити всі бажання . . .

Одночасно консульство повідомило, що виїжджають головно люди з високою технічною університетською освітою, а також фахівці в різних галузях знання і техніки. В тому числі й мистці, що мають надію знайти в ЗДА кращі можливості для своїх талантів.

Не знаю, чи в число арґентинців, які виїжджають до ЗДА, включено й українців, що довший чи коротший час перебувають в Арґентині, але в усякому разі й українська тутешня колонія відчуває дуже гостро відплив з Буенос Айресу інтеліґентних сил, що подаються до ЗДА і, в меншій мірі, до Канади.

З одного тільки Братства св. Покрови УАПЦ від'їхало вже понад сто членів. Подібних втрат зазнали й інші наші організації. А скільки виїхало людей з нової еміґрації, що до ніяких наших організацій не належали!

Серед тих, що виїхали останнім часом, хочу відзначити, зокрема, талановитого різьбаря Петра Капшученка, що виїхав із дружиною й дорослою донькою до Філядельфії. Його ім'я ще мало відоме поза Буенос Айресом, але маємо певність, що в ЗДА його талант і працьовитість знайдуть не менше визнання, як знайшли в мистецьких колах Арґентини.

Походячи з українського козацького роду, Петро Капшученко студіював у Дніпропетровському. По закінченні студій брав участь у різних виставках, звертаючи на себе увагу експресивністю та реалізмом постатей, сповнених емоційністю. На початку другої світової війни він попадає в Нікополь, де його запросили створити пам'ятник Шевченкові. На жаль, події війни не дозволили довести діло до кінця, і вже вилиті форми були знищені.

Опинившись на еміґрації, Капшученко працював головно над мистецьким оформленням театральних вистав у Реґенсбурґу, аж поки не опинився в Арґентині.

Приїхавши сюди без жадних засобів, він спершу працював як звичайний робітник на фабриці кришталів, але вільний час віддавав далі мистецтву, витворюючи мініятюри з теракоти на українські й арґентинські теми. Ці теракоти відразу знайшли покупців, тож наш мистець мав можливість не лиш покинути фабрику і присвятитися своїй творчості, але й здобути для своєї родини гарну хату, а для своєї праці — дві власні випальні печі.

За час свого перебування в Арґентині П. Капшученко створив понад 7 000 теракотових мініятюр, які всі розійшлися поміж прихильниками його мистецтва.

В 1961-му році П. Капшученка запрошено навчати різьбарства у Вільному Університеті Мистецтв Буенос Айресу, який — „на засвідчення його шляхетної дії в справі поширення культури Арґентинської Республіки, вирішив обрати Петра Енка (мистецьке псевдо Капшученка — Є. О.) своїм почесним членом . . ."

Арґентинська мистецька критика з нагоди двох виставок творів П. Капшученка в грудні 1959 і в серпні 1961 рр. (для українців була спеціяльна виставка в залі централі „Просвіти") не жалувала похвал.

Відома письменниця А. Салабері в журналі „Телевізія Арґентини" писала: „Висловлюватися в мистецтві з силою і переконанням — значить знаходити живий контакт із людьми. П. Енко — мистець свідомий ваги творчости і дає доказ того у своїх скульптурах. Твори Енка приваблюють подихом ніжних і делікатних настроїв, що чарують експресивним багатством своєї техніки.

Д-р Балляндрас, ректор Вільного Унівеситету Мистецтв, так висловився про творчість Капшученка: „Її можна окреслити трьома словами: душа, символіка і характер. Звідси — ефект колосальний.

Д-р Л. Паленс у журналі „Критика" писав: „Різьбарська творчість П. Енка така незвичайна, що її трудно зважити. Трудно зрозуміти, як рука може так цілковито віддавати вияви творчого духа. Поздоровляю мистця, що своїми творами робить честь Україні й Арґентині!"

Перед виїздом П. Капшученка Вільний Університет Мистецтв влаштував нашому мистцеві прощальний бенкет, на якому д-р Баллядрас, ректор, між іншим сказав:

— „П. Енко виїздить, залишає нас назавжди, залишає цю арґентинську землю в пошуках нових обріїв для себе і для свого мистецтва, — мистецтва, повного експресивности, мистецтва, що випромінює людські почування і віддає — в найменших подробицях — його власний, неповторний стиль. Вільний Університет Мистецтва призначив П. Капшученка своїм представником у ЗДА і бажає йому повного успіху в його мистецькій і педагогічній праці на цьому чудовому полі плястичного мистецтва".

Іван Овечко

„Я — не голодний"

Таку відповідь я отримав недавно від одного добродія, якого запитав:

— А чому це вас не було вчора на обіді в Народному Домі?

— Я не голодний, прошу пана!

Спочатку я здивувався такій відповіді, але пізніше подумав: „І справді, чому він мав йти на обід, коли він . . . не голодний?!"

Громадські обіди при наших установах і народних домах, безперечно, корисні й необхідні. Так само —вечірні бенкети з якоїсь святочної нагоди. Але лише тоді, коли це робиться в міру, коли обід щось означає. На жаль, в цьому відношенні ми в Америці згубили почуття міри, і наші безконечні обіди нічого більшого, як споживання їжі, майже ніколи не означають. Прерізні свята чи вшановування окремих людей чомусь то постійно влаштовується з обідом. При чому обіди здебільшого виходять у нас нудними й нецікавими, особливо для молодшої ґенерації, на яку так нарікаємо за її збайдужіння до громадської праці. А нудні вони тому, що, замість бути приємним додатком до якоїсь імпрези, обіди стали центром уваги і головною ціллю організаторів імпрез. Ми кличемо людей не на імпрезу з обідом, а на обід з імпрезою. А тоді й дивуємось і осуджуємо за брак національної свідомости людину, яка не прийшла на наш клич, бо вона . . . не голодна.

Після імпрези з обідом, чи пак обіду з імпрезою, рідко коли почуєш обговорення самої імпрези. Натомість повно балачок про те, що саме смакувало на обіді і скільки грошей здобуто тим обідом на утримання якоїсь установи чи Народного Дому.

Безперечно, справа утримання наших надбань — пекуча справа; і ті обіди допомагають нам викручуватися з боргів. Але й саме матеріяльне надбання нашої еміґрації піде прахом, якщо день-у-день, рік-у-рік будемо все більше і більше губити почуття міри з наголошенням на обіди, забуваючи і приділяючи все менше й менше уваги змістові тих імпрез, додатками до яких бувають обіди. Думаючи про придбання грошей на утримання наших матеріяльних цінностей, ми все ж зайво привчаємось до того, що за кожний нами внесений цент на громадську ціль мусимо обов'язково щось отримати. На найзвичайнісінькому обіді, без жадної нагоди влаштованому, ми готові проїсти й пропити п'ятку й десятку долярів, але дати ту п'ятку - десятку отак собі, без ніякого обіду, просто на народний дім чи на церкву — якось ніби й жалко, хоч і знаємо, що і в тому, і в другому випадку гроші йдуть на ту саму ціль. Але ми не дасмо на ту ціль — ми купуємо голубці й горілку в ім'я тієї цілі. І це потрібно, але утримувати наші надбання лише цим шляхом — довга, тяжка справа, яка аж ніяк не свідчить ані про нашу свідомість, ані про нашу жертвенність.

З року на рік ми піднімаємо вступну ціну на наші обіди-імпрези з метою прискорити збірку грошей, і тим самим незаможніших відштовхуємо від громади (не кожен може заплатити $10 за свою родину в Народному Домі), а заможнішим даємо нагоду безпідставно похвалитися своїм „патріотизмом", бо ж, бачте, він прийшов на обід з усією родиною. Чи не краще було б утримувати низькі вступні ціни на обіди й імпрези, щоб усі могли там побувати, а бодай раз на рік звернутися — без обідів — із збіркою на спільну ціль: хай і незаможний, і багатший дадуть те, що можуть згідно із своєю свідомістю і матеріяльним станом!

БАТЬКИ; Зв'яжіть замолоду Ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами Батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб забезпечити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

Канада поширює обмеження для чужинецьких рибалок

Оттава. — Прем'єр Лестер Б. Пірсон повідомив в Парляменті, що уряд поширює заборону ловити рибу закордонним рибалкам з теперішніх трьох миль від узбережжя до 12-ох миль. Це обмеження має обов'язувати від половини травня в 1964-му році. Віддаль 12-ох миль вимірюватимуть від найдалі в океан висунених пунктів узбережжя, а не від змінних ліній суходолу, як це тепер діється при визначуванні тримилевої межі. Згідно з новим обмеженням не можна буде ловити рибу чужим рибалкам в затоці ріки св. Лаврентія і у Фандійській затоці на Атлантику та в протоці королеви Шарльотти на Пацифіку. Прем'єр Пірсон заявив, що цю справу вже обговорювали під час зустрічі з президентом Кеннеді в Гаянніс Порті. Провідник опозиції Джан Діфенбейкер остерігав уряд, щоб нові зарядження не псували приязних взаємин Канади із ЗДА, які купують аж 70 відсотків канадійського рибного експорту. Пірсон відповів, що він сподівається мирно полагодити цю справу із президентом ЗДА. Гадають, що нове обмеження відноситиметься найбільше проти совєтських рибалок, які ловлять рибу коло канадійських берегів.

Суд вирішив, що продуцент цигарок винний у смерті курця

Таллагассі, Флорида. — Найвищий Стейтовий Суд вирішив, що продуцент цигарок може бути відповідальний за те, що курець занедужав та вмер внаслідок куреня цигарок. Найвищий Стейтовий Суд діяв в такій справі. Едвін Грін сеньойор із Маямі помер в 1958-му році від пістряка легенів, на які занедужав тому, що курив цигарки Лакі страйк. Вдова по ньому заскаржила Амерікен Табакко Компанію, домагаючися відшкодування в сумі $ 250,000.

Д-р М. Яремко

У ВСЬОМУ ВІДЕНСЬКА „СІЧ" БУЛА ПЕРША . . .

(1)

Останнім часом в українській пресі появляється чимраз більше дописів про організації українських студентів високих шкіл Америки і Канади. Це — відрадне явище. Молодь — тож майбутність нації, а освічена молодь — майбутні провідники нації. Що це не пуста фраза можна побачити на прикладі українського студентського Товариства „Січ" у Відні.

„Січ" —це одно із найстарших і найславніших студентських товариств. Засновано його у Відні в 1867 році, в тому самому році, як і „Просвіту" у Львові використовуючи перші подуви розширеної конституційної свободи в австрійській монархії. Скоро „Січ" буде святкувати свій столітній ювілей. За цих сто літ віденська „Січ" відіграла колосальну ролю в розвитку національно-політичної думки в Галичині, хоч по суті ніколи не була політичною організацією. В першій мірі видала вона із своїх рядів плеяду визначних діячів, які з високою посвятою працювали для народу, щоб піднести його до національних вершин. Цим самим здобула собі „Січ" провідне місце не лише серед всієї студіюючої молоді в Галичині, але й серед широкого громадянства, яке густо - часто у важливих моментах чекало на те, „що скаже Січ" у Відні. Всі шанували „Січ", бо знали, що вона була: 1) осідком - кузнею, де кристалізувались політичні погляди молоді, 2) зародком наукової академії, 3) осідком української іреденти, 4) харитативно - допомоговою організацією і при тому всьому 5) „забавним товариством", як залюбки іронізував її найбільший духовний опікун і дорадник. Остап Терлецький.

Історія і діяльність „Січі" на протязі тих ста літ була така різноманітна й багата, що неможливо передати її в рамках вузької статті. Тому обмежимося тут деякими моментами, в яких „Січ" випереджала на кілька, а то й навіть на десятки років загальну опінію суспільства в Галичині, що свідчить про її прогресивність.

Вже саме заснування „Січі" у Відні було фактом не абиякого політичного значення. В шістдесятих роках 19 століття москвофіли в Галичині все ще держали політичний провід у своїх руках. Народовецький рух, під впливом поезій Шевченка, щойно починав здобувати собі права громадянства. Москвофіли - студенти мали свої власні товариства у Відні, у Львові і в Чернівцях.

Та не всіх однаково захоплювали ідея „матушки-Росії", „освободітєля - батюшкі" і погодінські „пособія". Головно молодь, оті „недосвідчені діти" виступають різко проти політики розчинювання на чужі сили. Вони мобілізують власні сили, нав'язують до історичних традицій свого народу, який був колись і свобідний і могутній. „Великоруська уніформа" студентського товариства „Русская Основа" у Відні не на всіх однаково була пошита . . .

Частина народовецьких студентів у все таки свобіднішому, як Львів, Відні закладає свою незалежну організацію „Січ" і тим, на кілька літ раніше, дає дороговказ народовецьким студентам в краю для власного зорганізованого життя в протиставленні до загрозливих тенденцій москвофільського руху. І справді, кілька літ пізніше, львівські народовецькі студенти виступають із москвофільського т-ва „Академічний Кружок" і засновують свій власний „Дружний Лихвар" (1871), а пізніше „Академічне Братство" (1881). В цьому була головна заслуга „Січі" і Драгоманова.

В 1890 році частина народовецької партії за ціну деяких концепцій на полі культури і освіти уклала з поляками угоду і тим започаткувала славнозвісну „нову еру". Проти цієї угодової політики виступили в цілості радикали, частина народовців під проводом д-ра Е. Олесницького і більшість січовиків під проводом свого голови Осипа Партицького і Евгена Левицького. Тут можна сказати, що перший напрям опозиції також вийшов із „Січі", за що новоерівці накинулись на неї з „мокрим рядном".

Кость Левицький багато років пізніше, пишучи свою „Історію політичної думки галицьких українців 1848-1914", все ще не міг простити січовикам і на стор. 242 тієї книжки картає їх як „нерозумних дітей" за їх нерозважний крок протесту. Однак, виявилось, що ці „діти" мали рацію і були реальнішими політиками, як їхні „батьки".

Політика „нової ери" за кілька років скрахувала і її головний ініціятор, Ю. Романчук, відрікся від неї публічно, за що віденська „Січ" справила йому гучне прийняття. Відтоді відносини поміж ними залишились якнайкращі, і Ю. Романук часто допомагав „Січі" навіть матеріяльно.

Першою українською формальною політичною партією була т. зв. русько-українська партія радикалів, заснована у 1890 році з її „максимальною і мінімальною" програмою, яка не виходила тоді ще поза рамці „наукового соціялізму" та звичайних конституційних свобід. „Січ", як відомо, від самих своїх початків перебувала під сильним впливом проф. М. Драгоманова, Сергія Подолинського та свого духового батька Остапа Терлецького, людей соціялістично-революційних, або, лагідніше сказавши, лівих напрямів.

Та, не зважаючи на все, програма радикалів з 1890 року не відповідала вповні січовикам. Протягом довгих п'яти років такі січовики, а рівночасно члени радикальної партії, як Володимир Охримович, Евген Левицький, Вячеслав Будзиновський і Юліян Бачинський, борються за поширення програми і прийняття postulяту „повної політичної самостійности русько-українського народу з повним і необмеженим правом рядити самим собою". А відносно земель під Австрією — „утворення окремої руської політичної території із руських частин Галичини та Буковини з якнайширшою автономією", що фактично радикальна партія на своєму 4-му з'їзді в 1895 р. прийняла у свою програму.

Це була перша партія, яка висунула формально у своїй програмі ідею самостійности. А заслуга в тому січовиків з Відня. Всі вище згадані, за винятком Ю. Бачинського, але зате з І. Франком та проф. М. Грушевським, створили в 1899 році нову молоду народно-демократичну партію, яка також прийняла цей постулят „самостійности України". Вслід за тим пішла й новостворена соціял-демократична партія, заснована в 1900 році, в яку включились Юліян Бачинський, Микола Ганкевич та інші.

Згадуючи політичні партії в Галичині, треба підкреслити ще один важливий факт, який вказує на те, що члени „Січі" поклали перші основи загальних національних домагань — самостійности України,

Інж. Родіон Слипий

Гостем у Ватикані в Митрополита Сліпого

Я бачив нашої Української Католицької Церкви Митрополита - Ісповідника Иосифа Сліпого. Це неначе мрія, неначе сон, — однак це дійсність, жива правда, яку я з неописаною радістю переживав, будучи гостем у нашого улюбленого Митрополита у ватиканській палаті.

28-квітня я прибув до Риму літаком, це була неділя. Понеділок рано почав робити заходи перед фільмовою продукцією в Римі, щоб мати її на руках, коли Їх Ексцеленція дозволить себе сфільмувати. Це була моя мрія, — не лиш поцілувати Його втомлені руки від важких кайдан, але привести як пам'ятку, його живий образ до Америки для української еміграції. Чи це мені вдасться, я не знав, однак був приготований на всякий випадок.

По полагодженню справ з фільмовою продукцією, я телефонічно у Ватикані зголосив свій приїзд з проханням дозволу зложити візиту Ексцеленції. За хвилину я одержав дозвіл, щоб в 11 год. перед полуднем бути в палаті. Ідучи туди, я чомусь не хотів вірити, що це дійсність, що ось за хвилину стану перед улюбленим Митрополитом, що стільки років терпів, страждав за правду, за святу віру, за ті всі ідеали, що свідомому народові такі дуже дорогі.

Ватиканська варта при брамі мала наказ мене перепустити, але перевірила мій пашпорт і чемно спрямувала до палати. Вступаючи в палату, подумав я собі: що принесу в дарунку нашому Митрополитові — хіба лиш те, що я не відрікся нашої Церкви, не проміняв свойого назвиська, та не перестав любити поневолену Україну. В палаті мене привітав секретар о. Марусин. Перед мною чекало дві особи на авдієнцію. Отець Марусин зараз телефонічно повідомив Їх Ексцеленцію про мій прихід і дістав відповідь, щоб я почекав хвилину і залишився на обід. Отець Марусин перевів мене до іншої кімнати, де я мав чекати.

Нараз відчиняються великі подвійні двері і являється любий Митрополит з словами: „А ти чому так зле виглядаєш?" Я впав на коліна, обцілував його руки, а з очей чомусь самі покотилися сльози. Почув голос я його: „Ходи сідай та поговоримо про рідню"... На тему родини та рідного села наша розмова велася на авдієнції і при обіді. В розмові з Їх Ексцеленцією я чомусь не хотів вірити, що то вже пройшло 29 років, як я востаннє бачив Митрополита. Голос Їх той самий, лиш часвід-часу Митрополит задуманий, неначе летить кудись далеко, може й до самого Бога. Очі Їх Ексцеленції засумовані, — хвилинами здається, що вони дивляться кудись дуже далеко.

Коли я відходив, — Їх Ексцеленція підійшли зо мною до дверей і сказали: „Ще хотів би хоч раз побачити рідне село Заздрість". Вірю, що тими словами наш Митрополит хотів сказати, — як тужить за рідним краєм.

Я перебув в Римі 10 днів. При другій зістрічі з Їх Ексцеленцією я просив дозволу фільмувати. Їх Ексцеленція вислухали, задумалися, а відтак сказали — „Добре, а як ти це зробиш". З радости, я щиро подякував, але не дав відповіді, бо сам не знав. Сценарія в мене не було. Тоді Їх Ексцеленція сам накреслили пляни, я приступив до праці й накрутив кольоровий фільм, в якому також буде живе слово — проповідь Їх Ексцеленції.

Взявся я до праці і то тяжкої, щоб використати цю нагоду. Зфільмували Ватикан, церкву св. Петра, обидві українські Духовні Семінарі, монастир „Грота Ферата", за Римом Палату Папи, а коло неї палату, що закупив святої пам'яті Митрополит Шептицький, та частину Риму.

Фільм вже є в одній лябораторії в Голливуді в процесі. Буде випущений в кількох копіях для українських осередків по цілому вільному світі, а дохід я призначив для української акції в Римі. В той фільм я вложив свій капітал з вірою, що наші громади будуть вивозичати й тим чином поможемо спільно нашій акції в Римі. Я уважав за свій обов'язок той фільм зробити, маючи продукцію тут в Голливуді під назвою „РОДА".

Коли той фільм буде готовий, то ми дамо оголошення в усій нашій пресі, — тож прошу слідкувати за тим.

26-ий Курінь Пластових Юначок в Джерзі Ситі має свій прапор

Джерзі Ситі. — В суботу, 8-го червня, тут у каплиці новозбудованої української католицької парафіяльної школи відбулася в пополудневих годинах зворушлива урочистість благословення прапору місцевого 26-го куреня Українських Пластових Юначок ім. Олени Степанів. Акту благословення довершив, у приявності зодягнених у свої однострої пластунок і пластунів місцевої пластової станиці та громадян і батьків та приятелів пластової молоді, всч. о. декан Антін Борса, виголосивши при цьому проповідь про значення і вартість прапору в житті людських спільнот, зокрема такої організації, як Український Пласт. Після благословення прапору в каплиці, врочистість продовжувалася в приюмній залі школи, знову ж у приявності пластової молоді, отця пароха та громадян. Пластові формальності переводила на перемину пластунка Ярина Турко, Іванка Нинка та Маркіян Титла. Після формальної передачі прапору та приречення вірности йому, представниця Команди Пластунок передала признання за працю і їх одержали заслужені пластові діячі Ольга Колодій і Іванка Нинка та заслужений для пласту громадянин, інж. Богдан Турко. До пластових врочистостей належало також найменування 3-ох пластових розвідчиць. Були теж привітання від громадян, що їх склали: д-р Володимир Білозор від Українських Січових Стрільців, п. Маркіян Коцъ від Відділу УККомітету та „Рідної Школи", п. Григорій Вура від Відділу ООЧСУ, мгр. Денис Притуляк від Відділу СУМА, пані Назар від Пластприяту, пані Білик від Відділу Союзу Українок і вісниці пані Харченко, що з цієї нагоди дякувала усім за участь в урочистостях та за працю і підтримку для пластової молоді. Прапор проектував мистець Богдан Певний.

На Союзівці відбулися два весілля

Союзівка, Кергонксон, Н. Й. — Ця оселя Українського Народного Союзу була в перших двох тижнях червня ц. р. місцем двох весільних урочистостей. В суботу 8-го червня, після відправлених 2-х Служб Божих, відбулося в українській католицькій каплиці вінчання Магдалини Марти Остапюк, доньки проф. Теофіля і Марії з Шмаліковських Остапюків із Покіпсі, Н. Й., з Нестором Тарасом Кольцьо, сином Володимира і Евгенії з Крижанівських Кольців з Рочестеру, Н. Й. Акту вінчання довершили впр. оо. П. Мельничук і Л. Гузар, перший із яких виголосив привітальне слово до молодих. Увечері у великій залі гостинниці відбулося прийняття, в якому взяло участь коло 140 гостей, між ними обидва священики, гол. предсідник Й. Лисогір з дружиною, директори Союзівки Данило Слободян з дружиною та В. Квас і інші. Старостою був д-р Любомир Бабяк з Балтимору. Молоті обоє відомі із своєї активности: Магдалена Марта була діяльною в Пласті і 5 років працювала в канцелярії Союзівки. Цього року вона з відзначенням закінчила Вассар Коледж в Покіпсі. Молодий Нестор Тарас Кольцьо теж активний, як член Куреня „Чорноморців" у Пласті.

Тиждень раніше дня 1-го червня, в українській православней каплиці на Союзівці відбулося вінчання відомого нашого громадянина і підприємця Юліяна Бачинського з Ню Йорку з панею Марією Самотійчук. Акту вінчання довершив впр. о. мітрат Лев Весоловський з Ню Йорку в сослуженні двох інших священиків. Увечері у великій залі Союзівки відбулося весільне прийняття для запрошених гостей, під час якого весільним старостою був інж. І. Вінтоняк з Ню Йорку.

Гоффу оскаржують в незаконних фінансових операціях у висоті $20 мільйонів

Вашингтон. — Департамент Справедливости вніс скаргу проти голови Міжнародного Братства Шоферів Джеймса Р. Гоффи, в якій оскаржується його і сімох інших осіб в тому, що вони обманливим способом дістали позичку у висоті $20-ох мільйонів із пенсійного фонду спілки шоферів. В цій скарзі говориться про те, що ці 8 осіб використали один мільйон із цієї позички в свою власну користь. Гоффа є вже оскаржений за подібні дві інші провини в Нешвіллі, Теннессі. Аплікації в справі позички $20 мільйонів в Шікаго були частинно фальшиві. Гоффа мав взяти зі згаданого вище одного мільйона принаймні $100,000 на свої фінансові зобов'язання в будівельному проєкті на Флориді. Інші оскаржені особи: Бенджамін Дранов із Міннеаполісу, Ейб Вейнблатт із Ню Йорку, Семюел Гаймен із Флориди, Джордж Вирріс і Герберт Вирріс із Ню Йорку, Кальвін Ковенс з Флориди та Захарі Стрейт із Ню Орлінсу.

Володар Кузик — найкращий кадет-сержант у Пенсилвенійському Військовому Коледжі

Президент Пенсилвенійського коледжу декорує кадета В. Кузика.

Кожного року в цьому військовому коледжі йдуть змагання кадетів сержантів за перше місце. Сержанта, що найкраще вив'язувався зі своїх обов'язків в даному році, висуває його компанія як свого представника на остаточні змагання представників всіх компаній, то є на теоретичні іспити перед спеціяльною комісією. В 1962-1963 шк. році перше місце здобув кадет Володар Кузик, студент 3-го року. Тому під час урочистих військових парад при кінці шкільного року президент коледжу д-р Моль в асисті офіцерів особисто декорував його медалею "The Major Benjamin S. Berry Memorial Award."

Цею нагородою Володар приніс честь не тільки собі і своїй родині, але також всій українській громаді. Ще давніше, 2 роки тому взад, він звернув увагу на неправильності професорові історії, який відступив йому цілу годину на успішну оборону Княжої Доби як частини української, а не російської історії.

Цього року він вибрав працю „Legal Status of Ukraine", де доказував, що Україна по першій світовій війні, змагаючись за утримання самостійности, була визнана згідно з міжнародним правом. За його ініціятивою під час весняного фестивалю в коледжі виступила група українських студентів із Рутгерс університету з українськими танками, яку слухачі, професори, кадети і їх родичі, нагородили рясними оплесками. Розуміється, що при тому було коротке слово про Україну і її танки.

Н. Н.

Концерт Капелі Бандуристок в Мілвокі, Виск.

В неділю 19-го травня відбувся в Мілвокі концерт Капелі Бандуристок СУМА з Дітройту під мистецьким керівництвом Петра Потапенка.

Беру за перо, щоб відзначити цей концерт Капелі Бандуристок, її п'ятиріччя, мистецьку працю знаменитого дириґента Петра Потапенка та звернути увагу громади на цей вклад нашої молоді в поширення знання про Україну в Америці. Ця капеля заслуговує на використання її нашими організаціями по американських університетах та всіх містах.

Заля була виповнена по береги не тільки українцями, але й іншими слов'янськими групами та американцями, священиками, монахинями, студентами й професурою університетів. На всіх ця капеля зробила прегарне враження, і мистецьким рівнем і бандуристими строями, милими дівчатами, добрими голосами зокрема її солісток пп. В. Виковець, Г. Кравченко, Г. Бабій, Т. Дехтяр, — великою дисципліною, сильними хоровими форте і ніжними піяніссимо та глибоким відчуттям української народньої пісні.

Кілька заміток для добра справи: програмки треба друкувати також по англійськи, треба теж переповісти англійською мовою зміст пісні. Друга частина програми була дуже вдало складена, в першій — було забагато „плачу".

Вся наша стара еміграція була дійсно зворушена жертвенністю нашої молоді і його керівництва, що для рідної справи віддають час і власні засоби і товчуться годинами автобусами по Америці.

Хай цих кілька слів щирого признання заохотить капелю і її керівника до дальшої праці.

Роман Смаль-Стоцький

Зустріч письменниці з дітьми в Джерзі Ситі

25-го травня ц. р. загостила до Рідної школи в Джерзі Ситі письменниця Дарія Ярославська - Столярчук із чоловіком на запрошення директора школи проф. С. Мухина. Учні, учителі й приявні батьки напевно будуть цей день довго пам'ятати, бо це, мабуть перший раз, що українська письменниця звернулася живим словом до дітей школи українознавства.

Ми певні, що і письменниця цього дня не забуде, бо вона цікавиться українськими школами, бо в них українська молодь вчиться української історії і літератури рідною мовою.

Письменниця і її чоловік в супроводі директора С. Мухина, відвідали всі кляси та були присутні на лекції в 7-ій клясі, де задержалися довше. О годині 11-ій всі учні, учителі та присутні батьки зібрались разом, щоб послухати слів гості. Директор С. Мухин короткими словами привітав письменницю Ярославську - Столярчук та висловив радість з нагоди її відвідин. З увагою слідкували всі присутні, включно з найменшими, за словами письменниці про Олесю і Ґеню, в яких було велике бажання вчитися по - українськи. Обидві вродилися тут в Америці і не знали української мови. Цим гарним прикладом письменниця закликала дітей ґоворити українською мовою та вивчати українську історію і літературу, бо „можна рівночасно бути доброю американкою і доброю українкою". Після цього письменниця прочитала два свої нариси. Перший п. н. „Астронавт", призначений для молодших, а другий „Емігрант" — для старших.

Учениця 7-ої кляси О. Олійник подякувала письменниці за її щирі теплі слова та вручила китицю квітів. І директор С. Мухин, а опісля і п. В. Білик в імені батьків, подякували письменниці та побажили багато успіхів в літературній праці. Спільною знимкою та спільним відспіванням пісні „Боже Великий" закінчено цю надзвичайно приємну зустріч.

Інж.-др. Роман Слиж

● Мадярський кардинал Йосиф Міндсенті, який від 1956 р. живе в американській амбасаді, що дала йому у себе азиль, хворує високим тисненням крови. Його загальний стан здоров'я поганий. Не відомо, чи він захоче поїхати до Риму на „конкляве" кардиналів і як до цього тепер поставились би мадярські комуністичні правителі.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 16.

о. М. Р. Цурковський, Торонто	$ 70.00	М. Табачук, Пасейк	1.00
Пані С. [illegible], Клівленд	10.00	С. Лобур, Клівленд	1.00
А. Лисогір, Вілтон	5.00	М. Сімків, Філядельфія	1.00
І. Кита, Лейквуд	5.00	Т. Кушнір, Джерзі Ситі	1.00
А. Робчинський, Омага	5.00	В. Дідик, Дітройт	1.00
П. Головачук, Кліфтон	4.00	О. Весоловська, Шікаго	1.00
О. Колтунюк, Денвер	4.00	Б. Черник, Вудсайд	1.00
С. Гвіздь, Філядельфія	4.00	Я. Зубаль, Дітройт	1.00
Бабюк, Рочестер	3.00	М. Нечепоренко, Джеферсон	1.00
П. Яворський, Гомер С.	3.00	П. Галишин, Дітройт	1.00
А. Вацлавський, Бруклин	3.00	С. Шльопковський, Дітройт	1.00
Р. Скоробогатий, Ню Йорк	2.00	А. Крутиленко, Клівленд	1.00
Дж. Пригода, Рочестер	2.00	М. Заревич, Гемтремк	1.00
Б. Шарий, Лукейн	2.00	Н. Корчак, Деррі	1.00
М. Гарасевич, Ірвінгтон	2.00	Г. Левчук, Бронкс	1.00
М. Сосновий, Філядельфія	2.00	Т. Геберлен, Пендергрес	1.00
М. Верхола, Клівленд	2.00	Н. Н., Амстердам	1.00
М. Дорош, Нюарк	2.00	А. Трипп, Гемтремк	1.00
Д-р Д. [illegible], Рочестер	2.00	І. Геба, Ансонія	1.00
М. Хацевський, Ірвінгтон	2.00	М. Буряк, Юніон	1.00
А. Кухар, Асторія	2.00	Д. Заруба, Еджмунт	1.00
А. Гусар, Рочестер	2.00	М. Гузилик, Сан Джозе	1.00
З. Пелешенко, Гемілтон	2.00	І. Гринишин, Л. Ай. С.	1.00
І. Загоруйко, Бурлінгтон	1.00	І. Бойко, Нюарк	1.00
		В. Жуковський, Джерзі С.	1.00

СПИСОК Ч. 17.

Сестрицтво НЗПД Марії Куртіс Бей	$ 5.00	Г. Федан, Тайтусвіл	1.00
М. Новак, Лос Анджелес	4.00	В. Саюк, Нортгемптон	1.00
А. Лобур, Клівленд	4.00	В. Цап, Бейон	1.00
Д-р М. Зарицький, Бруклин	4.00	М. Сірман, Баунд Брук	1.00
М. Бойсюк, Бруклин	4.00	Я. Лукінг, Йорк	1.00
А. Каменець, Дітройт	4.00	Ю. Возьний, Нортумберленд	1.00
М. Духич, Шікаго	3.00	В. Паньків, Клівленд	1.00
Л. Косців, Лос Анджелес	2.00	Т. Волощук, Йонгставн	1.00
Б. Дурбак, Шікаго	2.00	П. Пришляк, Гартфорд	1.00
Д. Яремко, Кензас С.	2.00	Чарлс Шкамбора, Ровей	1.00
О. Ворух Даніелсвіл	2.00	М. Роговський, Ірвінгтон	1.00
В. Попович, Рочестер	2.00	С. Грабар, Перт Амбой	1.00
А. Ліхацький, Рочестер	2.00	Р. Тенетило, Колдейл	1.00
І. Палієвич, Блюмфілд	2.00	А. Ясний, Бронкс	1.00
А. Рибалт, Йонгставн	2.00	В. Сохоцький, Рочестер	1.00
Д-р В. Недільський, Ліма	2.00	С. Бурбела, Ірвінгтон	1.00
Б. Ставінський, Бруклин	2.00	Р. Мартинюк, Шікаго	1.00
М. Пендак, Баден	2.00	Інж. Б. Мак, Елизабет	1.00
П. Корженівський, Пітсвіл	2.00	М. Кулинич, Геброн	1.00
П. Слободян, Бруклин	2.00	о. Д. Олджін, Мілвокі	1.00
В. Корда, Джеймсвіл	2.00	П. Напок, Пасейк	1.00
О. Підгайний, Ню Йорк	2.00	К. Боковець, Гарфілд	1.00
І. Олійник, С. Дірфілд	2.00	М. Пігура, Джексон	1.00
І. Домбчевський, Філя.	2.00	В. Сковрон, Роал Овк	1.00
А. Мойсей, Шікаго	1.00	Р. Шалок, Бруклин	1.00
В. Черевко, Йонкерс	1.00	Е. Волошин, Гарфілд	1.00
І. Кефор, Ню Йорк	1.00	В. Пристайко, Рочестер	1.00
А. Балко, Клівленд	1.00	В. Янів, Шікаго	1.00
О. Дидинюк, Блумфілд	1.00	Р. Іванило, Ірвінгтон	1.00
П. Добош, Рочестер	1.00	Інж. Коваль, Н. Дж.	1.00
В. Пенюк, Сеймор	1.00	Ю. Таршавський, Н. Бронсвік	1.00
Г. Пасічник, Амстердам	1.00	М. Федорів, Шікаго	1.00
В. Сімащів, Вашінгтон	1.00	М. Баланчук, Шікаго	1.00
М. Скакун, Фріголд	1.00	І. Харамбура, Філя.	1.00
І. Пахолюк, С. Франсіско	1.00	П. Кахнір, Гартфорд	1.00
М. Янощак, Глін Овкс	1.00	І. Петруняк, Шікаго	1.00
М. Вецал, Вунсакет	1.00	М. Патинок, І. Гевен	1.00
М. Василюк, Н. Бронсвік	1.00	Я. Букачевський, Нікесон	1.00
В. Шиш, Лузан	1.00	П. Віласюк, Бруклин	1.00
Г. Чепак, Бруклин	1.00	О. Притуляк, Монтреал	1.00
В. Т. Цмайло-Кульчицький, Овкленд	1.00	Т. Саплива, Балто	1.00
І. Кучма, Шікаго	1.00	Т. Беднарський, Дітройт	1.00
Д. Шкляновський, Огденсборі	1.00	І. Даньківський, Філя.	1.00
І. Тарапата, Марлет	1.00	Л. Казевич, Дітройт	1.00

У Британії святковано 10-річчя володіння королеви Єлисавети II

Лондон. — 2 червня ц. р. минуло якраз 10 років з того часу, як на королеву Британії короновано тоді 27-річну княжну Єлисавету після смерти її батька, Юрія УІ, що вступив на престіл після абдикації Едварда УІІІ. Ці роковини панування Єлисавети II пройшли тихо, без ніяких публічних парад, відзначені тільки пресовими згадками та Богослужбою в каплиці Віндзорського палацу, де були приявні Єлисавета II, її чоловік князь Единбурзький, її сестра Маргарита з чоловіком лордом Сновденом та королева - мати Єлисавета. Газетні коментарі звертали увагу, що коли 10 років тому англійський нарід зв'язував надії на поворот величавої „Єлисаветської доби" з ремінісценціями про Єлисавету I, то в міжчасі настало протверезіння і англійці щораз більше свідомі того, що великодержавницька роля колишньої Британської Імперії минулася та що й монархія в Британії залишилась тільки як пам'ятка минулого, що її зберігається задля традиції.

Д-р Юрій Дякунчак

(Посмертна згадка)

Головна Управа Української Стрілецької Громади в Канаді ділиться з всією українською спільнотою сумною вісткою:

25 травня 1963 р. відійшов у вічність голова Української Стрілецької Громади в Канаді, поручник Української Армії д-р Юрій Дякунчак.

Д-р Ю. Дякунчак родився в селі Беньова в Україні 13 березня 1892 р. В першій світовій війні служив в австрійській армії. Довелось йому, молодому тоді старшині, покоштувати і добра російського полону в таборі Дубовка коло нинішнього Волгограду.

Поручник д-р Ю. Дякунчак в листопаді 1918 р. поставив себе до диспозиції Уряду України і без розголосу організував карпатську частину українського оборонного фронту проти Польщі. Коли історія центрального львівського фронту вже широко відома, організація і дії карпатського фронту ще чекають на свойого історика. В 1919 р. карпатський фронт завзято відбивав польські наступи і опустив позиції лише тоді, коли загрожувало йому окрилення і полон. Війська того фронту подались через Карпатську Україну до Чехословаччини, де були інтерновані. Карпатську Бригаду український уряд здемобілізував тільки в початках 1925 р. Тоді був здемобілізований і поручник д-р Ю. Дякунчак.

Ю. Дякунчак покінчив правничі студії в Празі, нострифікував диплом в Кракові і став на українську працю в повіті Любачів як адвокат. Він активно працював у всіх місцевих українських організаціях і був відомий як мандрівний організатор повіту. Всі українські мешканці повіту знали свойого скромного адвоката і громадського працівника д-ра Ю. Дякунчака. Від 1939 року аж до примусової еміграції в Західню Европу він виконував обов'язки судді в Коросні і Ярославі.

До Канади приїхав 10 березня 1948 р. Вже 4 червня 1948 вступив в члени УНО, Вінніпеґ, а 22 листопада 1953 року переносить членство до Відділу УСГ у Вінніпеґу. В 1954 р. став головою Відділу, а в р. 1954/1955 головою УСГ на цілу Канаду. В рр. 1956-1961 був містоголовою ГУ УСГ в Канаді, а 26 Крайовий З'їзд УСГ в 1962 р. в місті Гемільтоні вибрав його поновно головою УСГ на Канаду. На тому пості захопила його смерт.

В особистому житті д-р Ю. Дякунчак визначався скромністю і працьовитістю. Не любив розхвалювань по газетах, зате дуже любив діло і працю для народу. На фронтах відзначався надзвичайною особистою відвагою і за те був навіть нагороджений золотою медалею в Австрії. Він мав і добрі організаторські здібності. Йому довелося організувати карпатський фронт, тобто виконати ту працю, яку в інших обставинах виконують штабові старшини з ранґами генералів. Ще коротко перед смертю вибирався у відвідини Відділів УСГ в Садбурах і Ст. Кетерінс. Підвищене тиснення крови не дозволило йому на це.

Заупокійні Панахиди в похоронному заведенні Кардинала відправлили оо. Липський, Хомин, Лавришин, Цюпка, Микитин, Гевко з Едмонтону та друг воянцтва капелян УСГ о. С. Хабурський. Похорон відбувся 28 травня 1963 р. з заведення Кардинала через церкву Св. Николая на цвинтар Проспект в Торонті. Воядьку панахиду відправлено 27 травня 1963 р. в приявності прапорів УСГ і численно зібраного бувшого українського воянцтва. В похороні взяла участь ближча родина Покійника, дружина Катерина, син Ігор, доня Наталка Левицька, зять Левицький і інші з Америки (Обурн) та Вінніпеґу і Форту Віліям.

В імені всіх прощав Покійника в далеку дорогу на другий світ бувший голова, а тепер голова Провірної Комісії УСГ І. Носик.

Ось його слова:

„Не на ляфеті полевої гармати запряженої в 3 пари коней, не під звуки салютних сальв та військових жалібних маршів відпроваджують Тебе, Дорогий Побратиме Поручнику, Твої товариші зброї на вічний спочинок! Не на нововокованому возі чи на санях за традиціями княжої епохи везуть Любачівські міщани та дооколичні газди Господина свого! Немає маків та волошків рідних піль, та є серця повні вдяки за Твою працю для Рідного Народу, за Твою відданність українській державній ідеї в час визвольної війни, в час наїзду різних окупантів на нашу Землю, за організування і провід бувшого українського воянцтва, що їх доля кинула за океан, далеко від Батьківщини, за гідний примір лицарства, воянцьких чеснот, посвяти і любови.

Прощай, Побратиме Поручнику! В цій хвилині прощають тебе моїми устами: Старшинський Корпус Української Армії, Головна Управа Української Стрілецької Громади, старшини і членство Відділів по цілій Канаді, Президія Українського Національного Об'єднання разом з членством УНО в Канаді, Провід і членство УНО і УСГ Вінніпеґ, Провід і членство Українського Народного Союзу, Відділ ч. 432 і всі, що Тебе знали, що тут приявні чи неприявні!"

І. Носик в ході прощання подав короткий життепис Покійника та підкреслив ті характерні чесноти, якими Покійник визначався за життя.

„Хоч відлітають сірим шнурком журавлі у вирій, визвольний чин тих, що відходять, залишається категоричним імперативом як дороговказ для тих, що живуть і пам'ятають, як вартісним є слово „воля" для Української Нації!

В імені Головної Управи УСГ, в імені Президії УНО, в імені Філії УНО та Відділу УСГ Вінніпеґ, в імені Українського Народного Союзу та багатьох інших організацій, де Ти був активним, сповняю сумний обов'язок і складаю тут слова співчуття Високодостойній Дружині та Прибитій Горем Родині Твоїй!"

Могилу прикрито численними вінцями від організацій, родини, приятелів і знайомих.

М. С.

Пані Дарія Ребет у Маямі

Зустріч п. Ребет з маямським громадянством відбулася в неділю 31 березня в приміщенні Українсько-Американського Клюбу. Саме цього дня влаштував Союз Українок свято Героїнь, на яке прибула наша дорога гостя.

Свято відкрила голова Відділу СУА п. Л. Візняк. Культосв. реф. п. Е. Остапюк у свойому вступному слові вказала на значення цього свята. Кінчаючи свій виступ вона привітала п. Ребет. Пані Р. Пусило продеклямувала вірш Л. Українки „Зимова ніч на чужині". Свято закінчив жіночий хор Союзянок „Веселка" під управою п. О. Павлової, який проспівав кілька народних пісень. Виступ поодиноких виконавців програми, а закрема хор, привітали присутні з великим задоволенням.

Після перерви відбулася зустріч дорогої гості з нашим громадянством. П. М. Біляк, відома діячка, в наших жіночих організаціях, представила п. Ребет нашому громадянству, яке бурхливими оплесками та повстанням з місць виявило свою пошану заморській гості. Пані Ребет виголосила реферат на тему: „Український визвольний рух в світлі судового процесу Сташинського". Після реферату відбулась дискусія, в якій забирали голос наші громадяни. Усім їм дала вичерпну відповідь п. Ребет. Сеньйор наших громадян, п. інж. В. Рижевський, в імені всіх присутніх подякував п. Ребет за цінний реферат та побажав найкращих успіхів у її так відповідальній праці. Піснею „Не пора" і народним гимном закінчено цей святочний вечір.

Слідуючого дня влаштував Союз Українок вечерю в честь нашої гості. На це прийняття знов зійшлися наші громадяни, щоб попрощати п. Ребет в далеку дорогу. Після вечері виступали зі словом ще деякі наші громадяни. На закінчення п. Ребет поділилася своїми враженнями з подорожі по Канаді і Америці.

На прощання відспівав жіночий хор „Веселка" декілька народних пісень, а п. Павлова заспівала для п. Ребет її улюблену пісню „Над Прутом у лузі".

Е. Остапюк,
прес-реф. СУА в Маямі.

Благодарім Господа

Ось цими то словами бажаємо висловити Всевишньому нашу щиру подяку за надіслані в останньому часі щедрі пожертви на будову нової катедри Непорочного Зачаття Пр. Діви Марії у Філядельфії.

При цьому приємно нам ствердити, що будовою нашої катедри зінтересовані не тільки наші вірні, але й різні визначні особистості з-поміж наших сусідів чи приятелів. Годиться відмітити, що Високопреосвященний Кир Іван Круль, Архиєпископ Філядельфії, в доказ свого признання для великого почину нашого Митрополита Кир Амвросія, передав на будову української католицької катедри у Філядельфії $2,500. (дві тисячі п'ятьсот долярів).

Не менше відрадним явищем є те, що про будову філядельфійської катедри пам'ятають і вірні з інших наших Епархій ЗДА. І так Митрополит Кир Амвросій одержав пожертву в сумі $1,000 від пані Марії Стецьків, парафіянки церкви св. Духа в Лакавана, Н. Й. У своєму супровідному письмі п-ні Стецьків пише, що цей дар на будову катедри Непорочного Зачаття передає в пам'ять свого покійного мужа Онуфрія Стецькова, з проханням про згадку в молитвах в її намірені. В цьому ж самому супровідному письмі п-ні Стецьків пише: „Нехай Добрий Господь дасть Вам, Ваша Ексцеленціє, силу і витривалість у завершенні будови нової катедри — пам'ятника віри українських католицьких піонерів та їх довір'я в майбутність української католицької молоді". Як бачимо з повищого, п-ні Марія Стецьків належить до тих добрих людей, що своїми щедрими пожертвами допомагають розбудовувати наше релігійно - національне життя, бо, на жаль, є ще багато таких, що своєю нездоровою критикою всього, перешкаджають у кожній конструктивній праці. Нехай Всемилостивий Господь винагородить їй це сторицею.

До таких шляхетних та ідейних людей треба залічити й ті родини чи особи, що на будову нової катедри жертвують свій тяжко запрацьований гріш. І тут хоч - не - хоч насуваються нераз міркування, чому так мало пожертв складають ті, що їх поблагословив Господь кращою долею, чи ті, в кого засіки повні всякого земного добра. Їм більше, як кому іншому дає Господь нагоду причинитись до доброї справи. Їх можна залічити до гурта тих людей, котрим бракує християнської віри, милосердя і любови. Вони подібні до євангельського багача, що сам бенкетував, а серце його було закам'яніле на потреби бідного Лазаря. На свої вигоди й розривки вони не жаліють витратити дисячі долярів, але водночас винаходять різні вимівки й оправдання, якщо треба дати якусь пожертву на добру справу. Згадуємо про це не тому, щоб їм докоряти, — вони й так нещасливі, бо їх закам'янілість на заклики до добрих вчинків не приносить їм ні щастя, ні вдоволення. Згадуємо про них тому, щоб звернути увагу добрих людей, щоб не дали звести себе тим, так званим ложним пророкам, які, на жаль, ще не перевелись у нашому суспільстві. Радніше берім собі приклад із добрих, ідейних людей, що всіми своїми силами намагаються допомагати добрій справі.

Якщо йдеться про таких добрих людей, чи, як ми називаємо їх Добродіїв будови нової катедри, що свої пожертви складають зі щирого серця, то до них треба залічити пані Катерину Комар з Філядельфії, що склала на будову $3,000 (три тисячі долярів). Є це жертва кількарічної важкої праці та розумної ощадности.

Також годиться дати признання Українській Католицькій Молоді при Катедрі за те, що влаштувала забаву, з якої чистий дохід $2,805.38 призначила на будову катедри.

Мило нам подякувати п. Іванові Робакові за $1,100 (тисяча сто), що їх передав на будову катедри та пані Катерині Гай, родині Івана Панькова, пані Юлії Ружило та п-ві Миколі Гурій, усім з Філядельфії, що склали по $1,000 на будову нової катедри.

Дальшими жертводавцями на будову катедри були:: Всч. о. Теодор Патриляк, що склав $100 та Гурток Пирожниць при церкві св. Михаїла в Батимор, Мд., що передав на будову катедри $200. Треба відмітити тут жертвенну працю таких жінок, які, не зважаючи на свої домашні обов'язки, знаходять час і добру волю, щоб допомогти парафії у придбанні фондів на різні парафіяльні потреби, робленням пирогів. До таких жертвенних жінок належить і Гурток Пирожниць при церкві св. Михаїла в Балтиморі, Мд.

Кажемо спасибіг панові А. Брухаль з Ню Гейвену, Конн. за пожертву $12 та родині В. Круз з Кольонії, Н. Дж., за дар $10.

Будівельний Комітет Будови Катедри, що діє під проводом Високопреосвященнішого Митрополита Кир Амвросія, бажає приступити до будови нової катедри вже в червні ц. р. Та цей реченець Комітет узалежнює від дальшої жертвенности наших вірних.

Пожертви просимо слати на адресу: Archbishop's Chancery, 815 N. Franklin Street, Philadelphia 23, Pa

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 7-го ЧЕРВНЯ 1963 р.:

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 155, о год. 7-ій веч. в УНДомі під ч. 766 Стейт вул. — М. Фединицький, секр.

СУБОТА, 16-го ЧЕРВНЯ 1963 р.:

ЧЕСТЕР, Па. Піврічні збори Т-ва Т. Шевченка, Відд. 156, о год. 7:30 веч. — В. Новак, секр.

ШИКАГО, Середній Південь. Місячні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла, Відд. 220, о год. 7:30 веч. в шкільній залі, при 4950 Полайна вул. На порядку нарад: 1) кампанія за приєднування нових членів, 2) підготовка до пікніку, що відбудеться 30. червня 1963 р. при 87 вул. і Вестерн Еве., 3) вплачування вкладок, яку належить вплачувати на місячних зборах або на руки теперішнього фін. секр. І. Мелінишина 5842 S. Tahunu Street, Chicago 29, Ill. М. аХрів, пред. І. Мелінишин, фін. секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Посмертні згадки

МИХАЙЛО САВЧАК, — член Т-ва Запорожська Січ, Відд. 342 УНСоюзу в Картетер, Н. Дж., упокоївся в Бозі, 10-го квітня 1963 р., проживши 41 р. Покійний народ. в Пітсбурґу, Па., але малим хлопцем, разом із своїми батьками та сестрою Катериною, переїхав до м. Картерету і тут перебував аж до смерти. Під час 2-ої світової війни служив у Морській Фльоті цієї країни. Хоч роджений і вихований на Американській землі, Він дуже добре володів своєю рідною українською мовою, через що користувався великою пошаною серед наших старших піонірів. До своєї хвороби був дуже активним членом кількох місцевих кеґльових ліґ і взагалі вважався добрим спортовцем. На протязі 20-ти років працював креслярем у фабриці "Foster Wheeler Co". Похоронні відправи відслужив о. Ярослав Федик у Страстну Суботу, дня 13. квітня, в місцевій Укр. Кат. Церкві, при участі Родини, багатьох Приятелів та Членів Т-ва. Покійний залишив у смутку стареньку маму Марію й сестру Катерину Савчаків. Нехай Вічна буде Його Пам'ять!

Секретар о. П. М.

АНДРІЙ СЛОБОДЯН, — довголітній член Т-ва Рогатинщини, Відд. 396 УНСоюзу в Пітсбурґу, Па. Помер на удар серця 11-го квітня 1963 року. Так само слід згадати, що Покійний належав і до Молодечого Відд. Class 2, 35 рік. Покійний роджений в Пітсбурґу, Па., 5-го вересня 1925 року. Полишив у великому смутку, Дружину з дому Лейбор Дзенет, і своїх рідних Родичів Ілька і Євдокію і 2 сестри Катерину Черниотович з Родиною, Анну Крупа з Родиною і 2 братів Олексу і Володимира з Родиною та багато близької Родини. Похорон відбувся у Великодній Понеділок, дня 15-го квітня з Православної Церкви св. Володимира в Пітсбурґу, Па. Похоронні відправи відправив Всечесніший о. прот. Н. Харіцак в присутности Родини і здвигу великого народу на місцевий цвинтар св. Володимира. Вічна Йому Пам'ять.

Уряд

РОЗШУКИ

ПОШУКУЮ:

1. Брата Романа Федорняк, сина Андроника і Юлії з дому Скринтович, нар. 1919 р. в с. Пітрич, пош. Галич, пов. Станиславів. Мавби перебувати в Німеччині.
2. Кузинів: Івана Федорняк і Володимира, сини Гаврила і Єфрозини з дому Торопова, пов. Станиславів.
3. Євгена Миронишина, сина Анни з дому Федорняк, нар. в с. Пітрич, пов. Станиславів.

Хто знав би що небудь про них, прошу писати на адресу:
Mrs. Bohdana Fedorniak 2537 W. Walton Street Chicago 22, Ill.

ТАРЗАН, ч. 5045. Змаг на життя і смерть!

GRIMLY, SILENTLY, THE TWO ENEMIES LOCKED IN MORTAL COMBAT

GARTH, BEAST-LIKE, TRIED TO SINK HIS TEETH INTO TARZAN'S JUGULAR--

BUT THE APE-MAN TWISTED FREE AND CLAMPED HIS STEEL-LIKE ARMS ABOUT THE CAVE MAN'S NECK-- TIGHTER AND TIGHTER BECAME THE GRIP--

Безжалісно й мовчки схопилися обидва вороги в смертельному стиску.

Подібний до бестії Гарт старався своїми зубами вкусити Тарзана у яремні вена...

Але мавполюд вивихнувся і вхопив своїми сталевими руками за шию печерної людини... Роблячи щораз то тісніше натиск...